

2. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. №436-IV / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 27.03.2020).

3. Про Примітки до річної фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 29 лист. 2000 р. №302. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00> (дата звернення: 27.03.2020).

4. Розкриття інформації про зв'язані сторони : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку : станом на 1 січ. 2012 р. №24. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_043 (дата звернення: 27.03.2020).

5. Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку від 18 черв. 2001 р. №23. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01> (дата звернення: 27.03.2020).

6. Щодо інформації про виплати провідному управлінському персоналу : лист від 31 серп. 2010 р. №31-34010-10/23-4902/2/4555 / Міністерство фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4555201-10> (дата звернення: 27.03.2020).

УДК 657.37.15

Ксьонжик І.В.

д. е. н., професор, проф. кафедри обліку і оподаткування,

Дубініна М.В.

*д. е. н., професор, зав. кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

Головними документами, що визначають правові основи організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності установами і підприємствами, які працюють у державному секторі, є Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (далі – Закон № 996) і Національні П(С)БО у державному секторі (далі – НП(С)БОДС, в першу чергу НП(С)БО 101 [1, 2]. Саме у цих документах закладені основні принципи і методи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які поширюються на установи державного сектору України, які зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність, а також здійснювати операції з виконання державного та місцевих бюджетів і складання фінансової звітності про виконання бюджетів з урахуванням вимог бюджетного законодавства.

Якщо Закон № 996 є законодавчим базисом для складання фінансової звітності вже більше 20 років, то НП(С)БОДС 101 було запроваджено в дію у сферу бухгалтерського обліку в державному секторі відносно недавно, 1 січня 2017 року.

Розробка і застосування НП(С)БОДС 101 стало результатом імплементації міжнародного законодавства в сфері бухгалтерського обліку в державному секторі

у вітчизняне нормативне-правове поле з урахуванням впровадження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Основою для розробки НП(С)БОДС, в тому числі і НП(С)БОДС 101, стали міжнародні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі (далі – МСБОДС), які є офіційно прийнятими у всьому світі вимогами до фінансової звітності державного сектору. Ці вимоги розроблені шляхом адаптації Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі – МСБО), виданих Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (далі – РМСБОДС) але з урахуванням особливостей функціонування державного сектору. При цьому, в тексті МСБОДС максимально збережено підходи, визначені в МСБО якщо за тим чи іншим питанням обліку або звітності немає суттєвих відхилень чи особливостей в державному секторі [3, с. 71-78].

Створення національних П(С)БО у державному секторі, розроблених з урахуванням основних положень МСБОДС, дозволило сформулювати Основні вимоги до подання фінансової звітності, в тому числі і в електронному вигляді, що передбачено в Порядку № 307, а саме:

1. Форми фінансової звітності розпорядники бюджетних коштів складають і подають з використанням системи АС “Є-звітність”. У разі отримання повідомлення про неприйняття звітності розпорядник бюджетних коштів усуває допущені помилки і подає її повторно.

2. Передачу звітності розпорядник бюджетних коштів здійснює:

- через мережу Інтернету;
- у разі неможливості передачі через Інтернет – з окремо налаштованого обладнаного робочого місця в органі Казначейства;
- у разі неможливості подання звітності відповідно до наведеного вище порядку – на паперових носіях.

3. Звітність подають із супровідним листом, в якому зазначають перелік усіх форм звітності, що подають, а також перелік форм, які не подаються у зв’язку з відсутністю показників:

- при поданні в паперовому варіанті зазначають назву форми і кількість сторінок;
- при поданні звітності через АС “Є-звітність” кількість сторінок не зазначають.

4. Усі примірники звітності орган Казначейства перевіряє і візує одним із способів: накладення електронного цифрового підпису на кожен форму звітності і форму щодо розкриття елементів бюджетної звітності (у разі подання звітності із застосуванням АС “Є-звітність”); посвідчення підписом, печаткою або штампом на кожній сторінці усіх форм звітності і форм щодо розкриття елементів бюджетної звітності (у разі подання звітності на паперових носіях) [4].

Фінансова звітність державного сектору України, після її переформатування протягом 2017-2019 рр. у відповідності до впроваджених НП(С)БОДС, розроблених з урахуванням МСБОДС, дає змогу забезпечувати інформаційні

потреби користувачів щодо: джерел надходжень коштів та напрямів їх використання; результатів діяльності з погляду ефективності та досягнень мети діяльності; дотримання фінансової дисципліни суб'єктом державного сектору; цільового використання бюджетних коштів; оцінки якості управління; оцінки здатності своєчасно виконувати свої зобов'язання; рівня ресурсів, потрібних для продовження діяльності, ресурсів, які можуть виникнути внаслідок продовження діяльності, а також відповідних ризиків та невизначеностей [5].

Позиціями МСБОДС, які потребували принципового закріплення на національному рівні, були первинні елементи методологічного інструментарію, тобто принципи бухгалтерського обліку. Саме тому одним із перших кроків гармонізації НП(С)БОДС і МСБОДС стало закріплення таких принципів у відповідних вітчизняних законодавчих та нормативно-правових актах.

Сьогодні впроваджені в дію НП(С)БОДС, а також фінансова звітність, яка складається на їх базі, відповідають вимогам міжнародних стандартів з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку країни й особливостей національного бюджетного законодавства.

Разом з тим, необхідно зазначити, що всі НП(С)БОДС потребують методичного забезпечення, яке б деталізувало вказані стандарти з точки зору первинного, синтетичного та аналітичного обліку, а також розкривало окремі положення, що потребують додаткового уточнення [6]. Крім того, потребує уніфікації та адаптації до специфіки складання фінансової звітності програмне забезпечення, що використовується наразі установами, які працюють у державному секторі. Також своєчасних рішень вимагають як проблеми уніфікації облікової політики бюджетних організацій, які працюють в межах одного головного розпорядника бюджетних коштів, так і якісної підготовки та перепідготовки бухгалтерів з питань нововведень у бухгалтерському обліку та складанні звітності.

Реформування системи складання та подання фінансової звітності установами і підприємствами, які працюють в державному секторі України, у відповідності до вимог міжнародних стандартів значно підвищить ефективність управління державними фінансами, зробить їх використання більш прозорим, дозволить виключити корупційні схеми.

Список використаних інформаційних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 29.03.2020).

2. Подання фінансової звітності : Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 : Наказ Міністерства фінансів України 28.12.2009 № 1541 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 29.03.2020).

3. Кощинець М. І. Зарубіжний досвід щодо реформування бухгалтерського обліку в державному секторі / М. І. Кощинець // Вісник соціально-економічних досліджень. – Вип. 2 (57). – 2015. – С. 71-78.

4. Про затвердження Порядку заповнення форм фінансової звітності в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України від 28.02.2017 № 307 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 29.03.2020).

5. Методологічні роз'яснення проблемних питань складання та подання фінансової звітності Видання 2018 року. URL: <https://buhgalter.com.ua/news/zvitnist/metodologichni-rozysnennya-problemnih-pitan-skladannya-ta-podannya/> (дата звернення: 29.03.2020).

6. Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до міжнародних стандартів / Л. Г. Ловінська, Н. І. Сушко, С. В. Свірко та ін. – 2013. – 568 с.

УДК 657.01:330.34

Лопін А.О.

*здобувач кафедри фінансів та обліку
Харківський державний університет харчування та торгівлі,
м. Харків, Україна*

СКЛАД КОРИСТУВАЧІВ ЗВІТНОСТІ ПРО ПРИРОДНИЙ КАПІТАЛ

Комітет з питань екологічної політики (КЕП) ЄЕК ООН в рамках своїх досліджень визначив пріоритетні напрямки в розвитку «зеленої економіки» і ресурсоефективності, серед яких, в тому числі, виділяються екологічний облік, корпоративну соціальну відповідальність та екологічну звітність [1]. В умовах глобалізації, суспільних трансформацій та інтеграції економіки України до світового економічного простору актуалізуються питання реалізації державної екологічної політики, що можливо шляхом налагодження механізмів отримання достовірної інформації про вплив на навколишнє середовище внаслідок господарської діяльності підприємств, заходів з природоохоронної діяльності, ресурсоемності бізнес-моделей суб'єктів господарювання.

В зв'язку з цим, в Законі України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» затвердженим 28 лютого 2019 року № 2697-VIII, зазначено, що першопричиною екологічних проблем в Україні, проміж інших, є недосконала законодавча база, відсутність ефективної системи обліку та звітності. Для реалізації стратегії державної екологічної політики однією з цілей визначено «Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління», якою для забезпечення виходу України на міжнародні та європейські ринки передбачено здійснення заходів, що гарантують впровадження міжнародних стандартів управління довкіллям і екологічного